

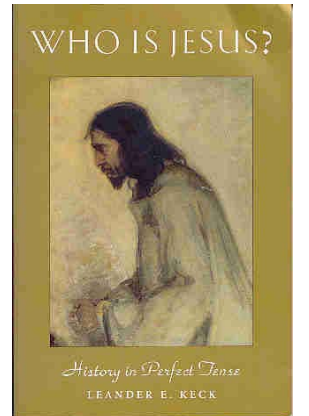
Kitap Tanıtımı ve Tenkitler

Who is Jesus? History in Perfect Tense Leander E. Keck

Fortress Press, Minneapolis, 2001, X+207 s.

Albert Schweitzer (1875-1956)'in *The Quest of the Historical Jesus* adlı eserinden beri¹ neredeyse günümüz Hıristiyan dünyasının en önemli problemlerinden birisi İsa'nın tarihsel kimliği ya da diğer bir ifadeyle tarihsel İsa'dır. Kuşkusuz bunun en önemli nedeni İsa'nın yaşamına ilişkin eldeki verilerin çok sonraki tarihlere ait olması ve onun hayatını anlatan İncil yazarlarının onunla yüzyüze görüşmemiş olmalarıdır. İkincil ve üçüncül şahıslardan derlenen bilgiler kompoze edilerek çelişkilerle dolu ve üzeri sır perdeleriyle örtülü bir İsa imajı oluşturmuşlardır. Yapılan araştırmalar göstermektedir ki Yeni Ahit'te iki farklı İsa figürü vardır. Birisi çarmıhta asli günahın kefareti için ödemek üzere acı çeken ve ölen, üçüncü gün dirilen, gökte Tanrı'nın sağındaki tahtı üzerinde oturan ve teslisin üçüncü unsuru olan Tanrı'nın Oğlu İsa Mesih; diğeri ise Yahudi halkını

¹ Schweitzer'in çalışmasından önce tarihsel İsa konusuyla ilgili olarak Hermann Samuel Reismarus (1694-1768), David Friedrich Strauss (1808-1874) ve Adolf von Harnack (1851-1930)'ın çalışmaları bulunmakla birlikte Schweitzer'in çalışması modern araştırmalarının başlangıcı için bir dönüm noktası olarak kabul edilmektedir.

MİLEL VE NİHAL

inanç, kültür ve mitoloji araştırmaları dergisi
yıl 3 sayı 1 -2 Aralık 2005 - Haziran 2006

yaklaşmakta olan kıyamet konusunda uyaran, onları doğru ve sahil imana, inandıkları gibi yaşamaya davet eden bir eskatolojik peygamber olan İsa'dır.

Bu bağlamda bir çok çalışma ve özellikle Jesus Seminary'in çabaları dikkate şayandır. Fortress Press tarafından 2001'de yayınlanan Leander E. Keck'in "Who is Jesus? –History Perfect Tense-" adlı kitap da bu konuda/alanda dikkat çeken önemli bir çalışmadır. Keck'in "Who is Jesus?" adlı kitabı, yazarın Luther Seminary'de Ocak 1995'te verdiği üç konferansa dayanmaktadır. Bu üç konferans kitabın altyapısını oluşturmakla birlikte eserin tamamı bunlardan oluşmuyor. Yazar, bu üç konferans metnini 2, 4 ve 5. bölümlerde değerlendirmiş, kitapta yer alan diğer iki bölüm ise yine aynı eksendeki farklı konuşmalarına dayanmaktadır. Mart 1998'de Charleston Kolej'de verdiği konferansın kitap için gözden geçirerek düzenlediği şekli "Jesus the Jews" başlığıyla birinci bölümde yer almakta. Kitaptaki üçüncü makale ise, Keck tarafından kitaptaki tartışmalara yeni bir açılım getirmesi amacıyla yeni olarak hazırlanmış.

Leander E. Keck'in Tarihsel İsa'nın yaşamına ilgisi çok erken tarihlerde başlar. Keck, 1957 yılında Yale Üniversitesinde İsa'nın yaşamındaki Gnostik eğilimler üzerine bir doktora tezi hazırlar. Keck tezinde büyük oranda İsa'nın tarihsel yönü üzerinde yoğunlaşır ve zamanla bu onu daha fazla etkiler ve adeta kendisine doğru çeker. Keck'e göre İsa üzerinde tarihsel araştırmalar yapmak büyüleyici bir etkiye sahiptir. Bunun nedeni olarak da İsa'nın tarihsel hayatının hem teoloji hem de öğreti açısından önemli olarak düşünmesini gösterir. Tarihin İsa'sını yeniden diriltmek niyetinde olduğunu söyleyen Keck, benzer bir amaçla faaliyet gösteren Jesus Seminary'den farklı bir yol izleyerek Pavlus'un Mektuplarına da başvurduğunu söylemekte.

Keck'e göre "İsa'nın kim?" sorusu basit ve samimi bir soru gibi gözükmele birlikte cevap son derece kompleks ve ustaca kurgulanmış bir sorudur. Zira soru bu haliyle asla çok uzak geçmişte ol-

mayan bir kişinin kimliğini sorgulamaktadır. Oysa “İsa kimdi?” şeklindeki bir soru İsa’nın kendi zamanındaki kimliğini bilmeyi isteyen bir sorudur. İkinci soru onun doğum zamanını, yerini, ailesini, sosyal statüsünü, ölüm zamanı vb. bilgileri geçmişi yani onun kendi zamanını dikkate alarak cevaplandırır. İlk soru için ise böyle bir durum söz konusu değildir. İlk soru onun mevcut kimliğine olan ilgiyi gösterir. Soruyu böyle bir tahlile tabi tuttuktan sonra Keck, sorunun ilk başta görüldüğü kadar basit ve sıradan olmadığına kanaat getiriyor.

Keck, bu beş makalesinde genel olarak Hıristiyan bakış açısından tarihin İsa’sının tam bir görünümünü ortaya koymaya çalışır. Hıristiyan bakış açısından hareket etmekle birlikte makaleler alışlagelenin dışında dikkatli tanımlamalar yapmaktadır. Keck, makaleleriyle İsa’nın ilk dönemdeki algılanma biçimini inşa etmeye çalıştığını söylerken amacının birilerini ikna etmek ya da bir şeye inandırmak olmadığını, kastının sadece “anlamak” olduğunu özellikle vurgular.

Cengiz BATUK
(Dr. Rize Ü.İlah. Fak.)

